

LSS-maraton lag 1

Våra förslag bygger på lagstiftarens ursprungliga intentioner och den av Sverige ratificerade FN:s Funktionsrättskonvention.

Är assistans en insats som gynnar alla?

Vi har i nuläget flera olika insatser som syftar till att tillgodose lika eller närliggande behov. Det leder till stora gränsdragningsproblem mellan till exempel grundläggande och övriga behov, sjukvård och egenvård, assistans eller hemtjänst etc. Det blir även lätt att falla mellan stolarna. Innebär även att stat, kommun och landsting lägger stor energi på att flytta över ansvar och kostnader på varandra.

Orimligt mycket resurser läggs i praktiken ned på att avgränsa möjligheterna till ett självstyrt liv för gruppen som omfattas av LSS, vilket ger upphov till stora samhällsekonomiska kostnader utan att det genererar intäkter på något sätt. I propositionen som föregick lagstiftningen talades om behovet att bryta "professionalismen diktatur" och i dess ställe möjliggöra ett självstyrt liv.

Genom tillämningen av lagstiftningen det senaste decenniet har utvecklingen gått i motsatt riktning. Tilltron till individen och utrymmet för självbestämmande har minskat drastiskt. Vi måste vända den utvecklingen, skapa förutsättning för ett genuint serviceperspektiv där resurser istället för att läggas på att samverka för att medverka till för individen adekvata lösningar som möjliggör valfrihet, självbestämmande, integritet och i detta ett liv som andra, i praktiken och inte bara som en teoretisk möjlighet. För det krävs en radikal omstrukturering av det system vi har idag.

Den nuvarande tillämpningen av LSS ligger långt ifrån lagstiftarens ursprungliga intentioner. Vårt förslag är en ny insats inom LSS "personligt stöd" som ersätter flera tidigare insatser och täpper till glappet mellan stolarna. LSS ska även fortsättningsvis finnas kvar som en rättighetslag med kostnadsfria insatser.

En samlad insats

En samlad insats som utformas utifrån personens totala hjälpbehov. Grunden är självbestämmande som baserar sig på behov som den enskilde själv tycker är viktiga att få tillgodosedda. Den nya insatsen ersätter/tillgodoser ett flertal nuvarande insatser/behov. Till exempel personlig assistans, ledsagarservice, kontaktperson, vissa sjukvårdande insatser, egenvård.

En väg in

En instans som möter personen som har behov av hjälp. Ett team med olika kompetenser och handläggare som inte är kopplad till någon av huvudmännen. Det gäller att koppla bort behovsbedömningen från ekonomiska hänsynstaganden.

Frågeställning "vad har du för styrkor och vad behöver du för stöd att kunna leva som andra?". Behovsbedömningen bygger på en grundläggande förståelse för att vissa behöver mer för att få lika mycket. Insatsen ska vara flexibel eftersom livet och behoven varierar över tid. Utrymme att välja vad man ska göra när. Ett rambeslut som den

enskilde får fördela själv. Inte schabloniserade tider. Behovsbedömningen ska vara individuell, men den tid som beviljas ska den enskilde själv förfoga över.

Att leva som andra

Att leva som andra innebär att den som söker stöd ska ha samma möjligheter och möta samma begränsningar som personer utan funktionsnedsättning. Begränsningar som beror på funktionsnedsättningen ska avhjälpas genom den nya insatsen.

Självbestämmande

Centralt för självbestämmande är att man ges möjlighet att kommunicera. Alla människor har behov av självbestämmande och möjlighet att ha kontroll över sin egen situation. Självbestämmandet tar sig uttryck på olika sätt för olika personer. I såväl behovsbedömningen som i det faktiska utförandet av insatsen ska möjligheten att uttrycka och få respekt för sitt självbestämmande tillgodoses.

Behovsbedömning

Behovsbedömningen ska utgå från att det ska vara möjligt att tillgodose i praktiken. Den ersättningsberättigade ska ha rätt att få behovet tillgodosett i praktiken och inte bara i teorin.

Uppföljning

Regelbunden uppföljning. Ändring till den enskildes nackdel endast vid väsentligt ändrade förhållanden. De ändrade förhållandena ska vara hänförliga till den ersättningsberättigade.

Utförande

Precis som när det gäller personlig assistans i nuläget ska den ersättningsberättigade ha rätt att själv välja utförare. Den enskilde kan utföra själv eller anlita en privat eller en kommunal anordnare.

Kompetens

Den som arbetar med att tillgodose behov enligt den nya insatsen ska ha den kompetens som krävs. Eftersom hjälpbehoven varierar mellan olika uppdrag ska rekrytering och kompetensutveckling anpassas utifrån det.

Finansiering

Finansieringen görs upp i bakgrunden mellan stat, kommun och landsting. Förslagsvis fasta procentsatser baserade på hur kostnaderna ska fördelas. Den ersättningsberättigade (eller dennes anordnare) är inte involverade i hur det allmänna väljer att fördela kostnaderna.

Fortsatt schabloniserad ersättning som tar hänsyn till kompetenskraven hos dem som ska utföra insatsen. Eventuellt differentierat schablonbelopp där man separerar lönekostnader från övriga kostnader. Schablonökning motsvarar minst kollektivavtalsenliga löneökningar och ska täcka OB-kostnader.

Samhällsekonomiska effekter

Att möta människors faktiska behov kostar mindre än hela kontrollapparaten. Se "Laholmsmodellen". Genom att utgå från att de allra flesta vet vad de behöver och inte

ansöker om mer hjälp än vad som behövs kommer människor att få sina behov tillgodosedda utan att belasta rättssystemet med återkommande kostsamma processer. När handläggningen får lägga fokus på att tillgodose behov istället för att försöka skjuta över ansvaret på annan huvudman frigörs resurser till faktiska insatser.

Genom att göra en ordentlig genomlysning med "team-bedömning" av hjälpbehovet får personen rätt insats från början vilket är kostnadseffektivt.

Personerna som kommer ifråga för den nya insatsen har redan i dagsläget behov som tillgodoses genom olika typer av insatser. Den nya insatsen tar bort glappet mellan stolarna och medför inte i sig några ökade kostnader.

Går det att förena de olika rollerna som anhörig, assistent, arbetsledare och god man?

Det är möjligt att förena olika roller, men det innebär även utmaningar. Den som innehar olika roller måste vara noggrann med när man är vad. Samhället är beroende av att det finns anhöriga som går in och täcker upp för det som inte fungerar. Genom att bygga system som tillgodoser de verkliga behoven minskar nödvändigheten av anhöriga på många olika positioner.

Artificiell intelligens (AI) och högkvalificerade hjälpmedel - hot eller möjlighet?

Både och. Hjälpmedel är ofta en förutsättning för att man ska kunna leva ett självständigt och bra liv. Det kan emellertid sällan helt ersätta personlig stöd. Tillgången till AI och högkvalificerade hjälpmedel får inte innebära att den enskilde måste välja mellan AI/hjälpmedel eller personligt stöd då ett bra liv ofta förutsätter tillgång till båda delarna.

Boende med personligt stöd

Det behövs mer individualiserade former för boende som grundar sig på personens självbestämmanderätt.